

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 december 2014

1302/2014

Lag om ändring av barnskyddslagen

Utfärdad i Helsingfors den 30 december 2014

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i barnskyddslagen (417/2007) 2 kap., 31 § 2 mom. samt 35 § 2 mom.,
ändras 3 § 2 mom., 3 a § 1 mom., 25 § 1 och 3 mom., 25 a och 25 b §, 25 c § 3 mom., 25
d, 26 och 27 §, 30 § 1 och 2 mom., 34 § 1 mom., 36 §, 37 § 2 mom., 37 a § 1 mom., 38 och 39
a §, 89 § 1 mom. 2 punkten samt 90 §,
av dem 3 § 2 mom., 3 a § 1 mom., 25 a och 25 b §, 25 c § 3 mom., 26 §, 37 § 2 mom.,
37 a § 1 mom., 39 a § samt 89 § 1 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 88/2010, 25 § 1 mom.
och 36 § sådana de lyder i lag 911/2012, 25 § 3 mom. sådant det lyder i lag 542/2011, 25 d §
sådan den lyder i lagarna 88/2010 och 542/2011 samt 38 och 90 § sådana de lyder delvis
ändrade i lag 88/2010, samt
fogas till lagen nya 37 b, 38 a och 76 a § som följer:

3 §

Det barn- och familjeinriktade barnskyddet innebär att klientplaner upprättas och att stödåtgärder inom öppenvården tillhandahålls.

välfärd tillhandahåller kommunen utöver barnskydd också förebyggande barnskydd då barnet eller familjen inte är klient inom barnskyddet.

3 a §

Förebyggande barnskydd

För att främja barns och unga personers

25 §

Anmälningsskyldighet

De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos

1) social- och hälsovården och barndagvården,

2) undervisningsväsendet,

3) ungdomsväsendet,

4) polisväsendet,

5) Brottpåföljdsmyndigheten,

6) brand- och räddningsväsendet,

7) en producent av socialservice, barndagvård eller hälso- och sjukvårdstjänster,

8) en undervisnings- eller utbildningsanordnare,

9) en församling eller något annat religiöst samfund,

10) en förläggning eller flyktingsluss som avses i 3 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd (746/2011),

11) en enhet som bedriver nödcentral-sverksamhet,

12) en enhet som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever,

13) Tullen,

14) gränsbevakningsväsendet, eller

15) utökningsmyndigheten

eller de som utför motsvarande uppgifter i uppdragsförhållanden eller som självständiga yrkesutövare samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds.

De personer som avses i 1 mom. är skyldiga att trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till polisen, när de på grund av omständigheter som de har fått kännedom om i sin uppgift har skäl att misstänka att ett barn utsatts för

1) en gärning som är straffbar som sexualbrott enligt 20 kap. i strafflagen (39/1889), eller

2) en gärning som är straffbar som brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. i strafflagen och vars föreskrivna maximistraff är fängelse i minst två år.

25 a §

Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet

Den anmälningsskyldighet som avses i 25 § kan trots sekretessbestämmelserna också uppfyllas genom att tillsammans med barnet eller barnets föräldrar ta kontakt i enlighet med 35 § i socialvårdslagen för att få stödbehovet bedömt, under förutsättning att

1) kontakten tas utan dröjsmål och

2) den person som enligt 25 § 1 mom. är anmälningsskyldig i samband med kontakten uppger vilka omständigheter som lett till kontakten.

25 b §

Registerföring

Det organ som ansvarar för socialvården ska föra register över barnskyddsanmälningarna och deras innehåll.

25 c §

Föregripande barnskyddsanmälan

Ett barnskyddsärende och en klientrelation inom barnskyddet inleds efter barnets födelse, i enlighet med vad som bestäms i 26 och 27 §.

25 d §

Barnskyddsmyndigheternas anmälningsskyldighet

Om barnet flyttar från kommunen medan en utredning av behovet av barnskydd enligt 26 § pågår eller medan barnet är klient inom barnskyddet, ska det organ som ansvarar för socialvården trots sekretessbestämmelserna omedelbart underrätta barnets nya hemkommun eller den boningskommun som avses i 16 § 1 mom. om flyttningen. Även de hand-

lingar som är nödvändiga för bedömningen av barnskyddsbehovet eller för vidtagandet av barnskyddsåtgärder ska vid behov utan dröjsmål lämnas till den nya hem- eller bostadskommunen. Barnets nya hem- eller bostadskommun ska fortsätta med utredningen eller andra barnskyddsåtgärder, med beaktande av vad som bestäms i 16 §.

Om ett beslut om brådskande placering eller ändring av platsen för vård utom hemmet fattas när ett ärende som gäller omhändertagande av barnet eller vård utom hemmet är anhängigt vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, ska beslutsfattaren omedelbart underrätta förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen om beslutet.

26 §

Inledande av ett barnskyddsärende och utredning av barnskyddsbehovet

Ett barnskyddsärende inleds på ansökan eller när en socialarbetare eller någon annan anställd inom barnskyddet på något annat sätt fått kännedom om ett barn som eventuellt är i behov av barnskydd.

Efter att ett barnskyddsärende har inletts ska socialarbetaren eller någon annan anställd inom barnskyddet omedelbart bedöma barnets eventuella brådskande behov av barnskydd.

Dessutom ska en bedömning av servicebehovet enligt 36 § i socialvårdslagen göras, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning. I samband med bedömningen av servicebehovet utreds barnskyddsbehovet, om inte ärendet tydligt är av sådan karaktär att stödåtgärder inom barnskyddet inte behövs.

En bedömning av behovet av tjänster och stödåtgärder enligt barnskyddslagen görs av en socialarbetare. Socialarbetaren bedömer barnets uppväxtförhållanden samt vilka möjligheter vårdnadshavarna eller andra personer som svarar för barnets vård och fostran har att sörja för barnets vård och fostran. Bedömningen görs i den omfattning som omständigheterna i det aktuella fallet förutsätter. För att göra bedömningen kan socialarbetaren vid behov stå i kontakt med barnet närstående

personer samt med olika samarbetspartner och experter enligt vad som föreskrivs i 41 § i socialvårdslagen.

Vid bedömningen av servicebehovet ska bestämmelserna i 36 § i socialvårdslagen följas. Bedömningen ska påbörjas utan dröjsmål och slutföras utan ogrundat dröjsmål. Bedömningen ska påbörjas senast den sjunde vardagen efter det att ärendet har inletts, och den ska bli klar senast tre månader från inledningen.

27 §

Inledande av en klientrelation inom barnskyddet

En klientrelation inom barnskyddet börjar när en socialarbetare utifrån en bedömning av servicebehovet konstaterar att

1) barnets uppväxtförhållanden äventyrar eller inte tryggar barnets hälsa eller utveckling, eller

2) barnet genom sitt beteende äventyrar sin hälsa och utveckling, och

3) barnet behöver tjänster och stödåtgärder enligt barnskyddslagen.

En klientrelation inom barnskyddet börjar också då när brådskande åtgärder vidtas för att trygga barnets hälsa och utveckling till följd av att ett barnskyddsärende inletts eller när barnet eller barnets familj annars får service eller annat stöd som avses i denna lag innan bedömningen av servicebehovet blivit färdig.

Socialarbetaren ska i de barnskyddshandlingar som berör barnet göra en anteckning om att en klientrelation inom barnskyddet har inletts samt omedelbart underrätta vårdnadshavaren och barnet om detta, dock med beaktande av vad som föreskrivs i 11 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

30 §

Klientplan

För ett barn som är klient inom barnskyddet ska en klientplan göras upp.

Klientplanen ska, om det inte finns något uppenbart hinder för det, göras upp och ses

över i samråd med barnet och vårdnadshavaren samt vid behov med en annan laglig företrädare för barnet, föräldrarna, någon annan person som svarar för barnets vård och fostran eller står barnet nära samt centralt deltar i vårdsnaden om barnet. I klientplanen antecknas de omständigheter och saker som målet är att påverka, barnets och familjens behov av stöd, tjänster och andra stödåtgärder genom vilka målet är att behovet av stöd ska mötas samt den tid inom vilken man uppskattar att målen kan uppnås. I klientplanen ska även antecknas de berörda avvikande meningar om behovet av stöd och ordnandet av tjänster och andra stödåtgärder. Klientplanen ska ses över vid behov, dock minst en gång om året.

7 kap.

Öppenvården

34 §

Skyldighet att vidta stödåtgärder inom öppenvården

När behovet av barnskydd har konstaterats ska det organ som ansvarar för socialvården utan dröjsmål vidta sådana stödåtgärder inom öppenvården som avses i detta kapitel.

36 §

Stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård

Utöver den socialservice som nämns i 3 kap. i socialvårdslagen, som hemservice, referensgruppsverksamhet, stödperson eller stödfamilj samt utkomststöd och förebyggande utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) och sådan barndagvård enligt lagen om barndagvård (36/1973) som omfattas av undervisningsväsendet, ska för en familj som är klient inom barnskyddet med beaktande av den på barnets och familjens behov av stöd baserade klientplanen som stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård vid behov ordnas

1) stöd för utredning av barnets och familjens problemsituation,

2) ekonomiskt eller annat stöd för barnet i skolgången, vid anskaffning av yrke och bostad, placering i arbete, fritidsintressen, upprätthållandet av nära mänskliga relationer och tillgodoseendet av andra personliga behov,

3) vård- och terapier som stöder barnets rehabilitering,

4) intensifierat familjearbete,

5) familjerehabilitering, samt

6) andra tjänster och stödåtgärder som stöder barnet och familjen.

Sådana socialvårdstjänster och sådan barndagvård som är nödvändiga med tanke på barnets hälsa eller utveckling ska tillhandahållas i enlighet med den bedömning av behovet av dem som den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter har gjort i barnets eller föräldrarnas klientplan.

37 §

Placering som stödåtgärd inom öppenvården

Om barnet inte i enlighet med barnets bästa kan placeras tillsammans med sin förälder, vårdnadshavare eller med den som svarar för barnets vård och fostran, kan barnet som stödåtgärd inom öppenvården för en kort tid även placeras ensamt. För detta krävs samtycke av barnets vårdnadshavare och av barnet självt, om barnet har fyllt 12 år. Villkoren för en sådan placering är att den behövs för att

1) barnets behov av stöd ska kunna bedömas,

2) barnet ska kunna rehabiliteras, eller för att

3) tillfällig omsorg om barnet ska kunna ordnas på grund av att vårdnadshavaren eller någon annan person som svarar för barnets vård och fostran är sjuk, eller av någon annan motsvarande orsak.

37 a §

Allmänna förutsättningar för användning av placering inom öppenvården

Placering av ett barn får inte upprepade gånger användas som stödåtgärd inom öp-

penvården, om inte barnets bästa nödvändigt kräver en ny kortvarig placering.

37 b §

Brådskande stödåtgärd inom öppenvården

Om ett barn av skäl som anges i 40 § behöver brådskande hjälp, kan stödåtgärder inom öppenvården enligt 7 kap. ordnas brådskande förutsatt att stödåtgärderna är lämpliga, möjliga och tillräckliga för att tillhandahålla omsorg som är i enlighet med barnets bästa.

38 §

Brådskande placering av barn

Om ett barn av skäl som anges i 40 § befinner sig i omedelbar fara, kan den vård och omsorg som barnet behöver ordnas som brådskande placering.

Beslut om brådskande placering fattas av den tjänsteinnehavare som anges i 13 § 1 mom. Med stöd av ett beslut av denna tjänsteinnehavare kan den brådskande placeringen fortgå i högst 30 dagar. Tidsfristen inkluderar den dag då barnet faktiskt placeras brådskande. Om beslutet om brådskande placering fattades före det dygn under vilket barnet faktiskt placerades, inkluderas dagen då beslutet fattades i tidsfristen.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom., kan en brådskande placering utan särskilt beslut fortgå över 30 dagar, om

1) den tjänsteinnehavare som anges i 13 § 2 och 3 mom. inom 30 dagar efter att den brådskande placeringen inletts gör en ansökan om omhändertagande enligt 43 § 2 mom. till förvaltningsdomstolen, eller

2) ett ärende som gäller omhändertagande av barnet redan är anhängigt vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen då beslutet om brådskande placering av barnet fattas.

Under den tid som en brådskande placering varar har det organ som ansvarar för socialvården rätt att besluta om barnets angelägenheter i den omfattning syftet med den brådskande placeringen förutsätter enligt vad som föreskrivs i 45 §.

38 a §

Beslut om att fortsätta brådskande placering

Om 30 dagar inte är en tillräckligt lång tid för att behovet av omhändertagande av barnet ska kunna utredas eller tillräckliga stödåtgärder kartläggas, kan den tjänsteinnehavare som anges i 13 § 2 och 3 mom. fatta beslut om att den brådskande placeringen av barnet ska förlängas med högst 30 dagar, under förutsättning att

1) det inte är möjligt att fatta beslut om behövliga barnskyddsåtgärder utan tilläggsutredningar,

2) nödvändiga tilläggsutredningar inte kan fås inom 30 dagar efter att den brådskande placeringen har inletts, och

3) beslutet om fortsatt placering är förenligt med barnets bästa.

Vid beräkningen av tidsfristen följs bestämmelserna i 38 § 2 mom.

39 a §

Utredning av de delaktigas åsikt

Innan ett beslut som gäller en brådskande placering fattas enligt 38 och 38 a § samt 39 § 1 mom. ska det utredas vilken åsikt och uppfattning barnet, föräldrarna och vårdnadshavarna samt andra personer som svarar för barnets vård och fostran har om saken. Utredningen behöver inte göras om den skulle medföra ett sådant dröjsmål i ärendets behandling som skulle orsaka men för barnets hälsa, utveckling eller säkerhet.

Om en i 1 mom. avsedd persons åsikt inte har utretts före en brådskande placering, ska personen informeras om den brådskande placeringen så snart som möjligt efter händelsen. I samband med detta ska personen ges möjlighet att lägga fram sin åsikt om ärendet och få information om rätten att få hjälp enligt vad som föreskrivs i denna eller någon annan lag.

76 a §

Tryggande av boende och försörjning i eftervården

När en otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad

är ett väsentligt hinder för rehabiliteringen av ett barn eller en ung person i eftervården, ska kommunen utan dröjsmål ordna ett tillräckligt ekonomiskt stöd samt rätta till bristerna i boendeförhållandena eller ordna en behovenlig bostad.

89 §

Rätt att söka ändring

Barnets förälder och vårdnadshavare samt den som svarar eller omedelbart före beredningen av ärendet har svarat för barnets vård och fostran får var för sig söka ändring i ett ärende som gäller

2) sådan förlängning av en brådskande placering som avses i 38 a §,

90 §

Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen

I ett beslut av en tjänsteinnehavare som är underställd det organ som ansvarar för socialvården får ändring sökas genom besvär direkt hos förvaltningsdomstolen, i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen, då ärendet gäller

1) en sådan brådskande placering som avses i 38 § 1 mom.,

2) sådan förlängning av en brådskande placering som avses i 38 a §,

3) sådant omhändertagande samt därtill avsluten vård utom hemmet som avses i 43 § 1 mom.,

4) sådan ändring av platsen för vård utom

hemmet som enligt 43 § 3 mom. görs under den tid omhändertagandet eller den brådskande placeringen varar,

5) sådant avslutande av omhändertagande som avses i 47 §,

6) sådan begränsning av kontakter som avses i 63 §,

7) sådant omhändertagande av ämnen och föremål som avses i 65 §,

8) sådant undanhållande av en försändelse som avses i 67 § 4 mom.,

9) sådan begränsning av rörelsefriheten som avses i 69 §,

10) sådan isolering som avses i 70 §, samt

11) sådan särskild omsorg som avses i 72 §.

I beslut som någon annan än en tjänsteinnehavare som är underställd det organ som ansvarar för socialvården har fattat i ärenden som gäller begränsningar och begränsande åtgärder får ändring sökas på det sätt som anges i 1 mom. Besvär ska anföras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på ändringssökande i övrigt vad som föreskrivs i socialvårdslagen och förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2015, dock så att 38 och 38 a §, 39 a § 2 mom., 89 § 1 mom. 2 punkten och 90 § 1 mom. 2 punkten tillämpas först från och med den 1 januari 2016.

På besvär med anledning av ett beslut som fattats innan denna lag har trätt i kraft eller på behandlingen av besvär över ett sådant ärende vid en högre besvärsinstans tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Helsingfors den 30 december 2014

Republikens President

SAULI NIINISTÖ

Social- och hälsovårdsminister *Laura Rätty*